

V spomin prof. dr. Rajku Pavlovcu

Profesor Rajko Pavlovec se je rodil 15. januarja 1932 v Ljubljani. Tu je obiskoval osnovno šolo in klasično gimnazijo, kjer je leta 1950 maturiral. Istega leta se je vpisal na Prirodoslovno – matematično – filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani, ki jo je leta 1954 zaključil z diplomsko nalogo s področja paleontologije, z naslovom »Prispevek k poznavanju Prominskih skladov severne Dalmacije«. Na takratni Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani je leta 1962 doktoriral z doktorsko disertacijo »Stratigrafski razvoj starejšega terciarja v južnozahodni Sloveniji s posebnim ozirom na numulite in asiline« pod mentorstvom prof. dr. Ivana Rakovca.

Po diplomi se je zaposlil na Inštitutu za geologijo, ki se je leta 1966 preimenoval v Inštitut za paleontologijo Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Na omenjeni ustanovi je od leta 1955 do leta 1962 deloval kot asistent. Do leta 1966 je deloval kot znanstveni sodelavec in nato do leta 1971 kot višji znanstveni sodelavec SAZU. V letih od 1971 do 1975 je bil zaposlen kot urednik poljudnoznanstvenih knjižnih izdaj pri ljubljanski založbi Mladinska knjiga. S pedagoškim delom na Oddelku za geologijo je pričel leta 1969. V izrednega profesorja je bil izvoljen

leta 1975 in leta 1981 v naziv rednega profesorja. Upokojil se je 1. oktobra leta 2005. V okviru ustanov na katerih je deloval velja omeniti, da je mu je bila v letih 1957 in 1961 dodeljena enomesečna štipendija za raziskovalno delo na Univerzi na Dunaju, v letih od 1963 do 1965 pa mu je bila podeljena štipendija v okviru ustanove Alexander von Humboldt, ki jo je izkoristil za izpopolnjevanje v Münchnu. V času intenzivnega delovanja Geološkega zavoda Ljubljana v Alžiriji je leta 1969 štiri mesece prebil v Afriki.

Svoje znanstveno raziskovalno delo je posvetil področju paleontologije. Znotraj tega so njegovi najpomembnejši dosežki na področju raziskav foraminifer, še posebej numulitin in asilin, ki jih je preučeval z veliko skrbnostjo in ljubeznijo. Skupaj s sodelavci je opisal dve vrsti školjk in več novih vrst in podvrst paleogenskih foraminifer, ki so bile kasneje odkrite tudi izven meja Slovenije. Pri tem ga ni zanimala le taksonomija, temveč se je posvečal tudi vprašanju ekologije in patologije teh vrst. S svojimi odkritji na področju paleontologije je pomembno prispeval v register domače in svetovne paleontološke znanstvene literature. S predavanji, referati in posterji je v celotnem svojem znanstvenem delovanju sodeloval na številnih domačih in tujih strokovnih srečanjih. Predstavljal je predvsem problematiko foraminifer in paleogene stratigrafije. Napisal je okrog 350 znanstvenih razprav in strokovnih člankov, objavljenih v domačih in tujih revijah ter zbornikih. V okviru svojega znanstveno raziskovalnega dela se je posvečal tudi vprašanju zgodovine geologije in »geološke etnologije«, kjer je obravnaval etnološko izročilo v povezavi z geologijo in geološkimi objekti. Pomembno je tudi njegovo terminološko delo.

Na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo in kasneje na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani je poučeval vsebine dodiplomskih predmetov v različnih letnikih: osnove stratigrafije, biostratigrafija, regionalna geologija, stratigrafija in paleontologija. V okviru magistrskega študija je predaval tudi predmet mikropaleontologija paleogena. S svojim pedagoškim delom je deloval tudi na drugih fakultetah ter na Univerzi v Mariboru in Univerzi v Zagrebu. Tako je predmet geologija in paleontologija predaval za študente biologije in pedagogike na Pedagoški fakulteti v Mariboru, predmet geologija in geomorfologija za študente geodezije na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo ter paleontologijo na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Med pomembnimi rezultati njegovega pedagoškega dela je potrebno omeniti, da je bil mentor številnim domačim in tujim študentom. Pod njegovim mentorstvom je diplome zagovarjalo 44 diplomantov, 2 magistranta in 1 doktorand. V pedagoškem procesu ni bila nezanemarljiva tudi njegova vloga v številnih komisijah. Dalj časa je bil predsednik komisij za zagovor diplom, magisterijev in doktoratov. Profesor Pavlovec je pomembno prispeval k organizacijskemu delovanju oddelka in fakultete na kateri je deloval. Sodeloval je v številnih fakultetnih in univerzitetnih komisijah. Leta 1974 je opravljal funkcijo predstojnika Odseka za geologijo na takratni Montanistiki, v obdobju 1987 do 1990 je bil prodekan Fakultete za naravoslovje in tehnologijo in v letih 1993 do 1995 njen zadnji dekan.

Bil je član več domačih in tujih društev, urednik in član uredniških odborov pri mnogih periodičnih in monografskih publikacijah. V letih od 1965 do 1969 je bil predsednik Slovenskega geološkega društva, v obdobju od leta 1977 do 1980 predsednik Prirodoslovnega društva Slovenije. Od leta 1994 pa vse do svoje smrti je bil vodja naravoslovno-tehniškega odseka pri Slovenski matici in v obdobju od leta 2002 do 2011 njen podpredsednik. V letu 2002 je postal častni član Društva Exlibris Sloveniae in leta 2005 častni član Društva prijateljev mineralov in fosilov v Trzinu. Bil je tudi član Francoskega geološkega društva in organizacije ProGeo.

Za svoje bogato znanstveno in strokovno delo je profesor Pavlovec prejel več nagrad. Leta 1955 je prejel univerzitetno Prešernovo nagrado, leta 1964 Nagrado Sklada Borisa Kidriča, leta 1970 priznanje Republiške konference Zveze mladine Slovenije za mentorsko delo z mladino, leta 1977 Levstikovo nagrado založbe Mladinska knjiga za monografsko publikacijo »Kras«, leta 1984 pa je bil odlikovan z redom republike z bronastim vencem.

Bibliografija profesorja Pavlovca šteje več kot 1000 enot in njen pomemben del so poljudnoznanstveni prispevki. Objavil je dve samostojni poljudni knjižici. Knjižica z naslovom Kras je bila dolgo zelo popularno branje med osnovnošolci. Izredno veliko je naredil za popularizacijo geološke in paleontološke znanosti med mladimi in najmlajšimi bralci s svojimi številnimi preprostimi in razumljivimi prispevki, ki jih je objavljajal predvsem v slovenskih poljudnih in poljudnoznanstvenih revijah. Objavil je okrog 600 poljudnih člankov in drobnih vesti v Proteusu, Cicibanu, Pionirju in reviji Življenje in tehnika. V okviru svojega poljudnoznanstvenega dela je veliko predaval in vodil številne ekskurzije. Svoje geološko znanje je vpletal tudi v okviru svojega delovanja na področju exhibicije in male grafike. Zaradi raznovrstnih in mnogoterih poljudnih prispevkov njegovo ime ostaja v spominu marsikaterega učenca, dijaka, študenta, učitelja in drugih ljubiteljev naravoslovja.

Profesor Pavlovec je bil priljubljen pedagog. Njegovi študentje se bomo spominjali njegovih predavanj, med katerimi je razlago vedno skušal nekoliko »zabeliti«, bodisi z anekdoto iz vsakdanjega ali strokovnega življenja, bodisi s šalo. Še zlasti so se nam vtisnile v spomin ekskurzije in terenske vaje, na njih ni bila nikoli prisotna »le geologija« temveč prostor kot celota z vso svojo pestrostjo, od kulture in običajev do zgodovine. Prispevek profesorja Pavlovca k paleontologiji in geologiji bo ostal trajno zapisan kot zelo pomemben prispevek k razvoju slovenske geološke šole.

Mihael Brenčič